

1719

14/10/1943
6477

Kwestionariusz

Kwestionariusz nr. Maratexnika Aleksandra
 urodzonego 1-go kwietnia 1918 roku w Kurcku
 (Rosja) nie jest o tyle ciekawym, jak inni,
 ponieważ pobyt swój w Z.S.S.R. nie spe-
 dulem w obozie, ale czas ten spe przebyłem
 w kolchozie, który znajdował się na póln.
 Nachachstanie w Armolinskiej obł. Przy-
 jazd swój ma dany pasiołek, muszę wspo-
 mnąć wyjazdem z m. Grodna, który nasto-
 pił 14 kwietnia 1940 roku o godz. 12.iej.
 Momentu dokonywania samej rewizji
 nie będę opisywał, ponieważ wszystkim
 wiadomo w jaki sposób ewakuowaliśmy
 przeprowadzali rewizję. Po dokonaniu
 rewizji przedstawili mi do pod-
 pisania blankiet, który przewidywał
 mój wyjazd z terytorium Polski do
 Z.S.S.R. Jednak blankietu tego nie po-

Wian Maratexnik Aleksander
 23 Baon 7 my arty. sta.
 Komenda dowodzenia Pluton Q.A.

Opisałem, ponieważ wiadomością tą tak
 się przejąłem, że zacząłem wykradać
 Erawerie, przez które emawudziści i mu-
 szeni byli zryć siły, aby wyprowadzić
 mnie z miesztania i wsadzić do samo-
 chodu. Widząc, że moje przeciwstawie-
 nie się wobec tej uzbrojonej szarań-
 czy są jest niekrewnie, dalem temu
 dostrzeżeniu spokój i obserwowałem
 tylko ten nocny ruch samochodów,
 przepędzonych ludnością z krzykiem
 i lamentem na ustach zdających
 na stacje. Po przyjeździe na stacje
 wszystkie samochody ustawiały się
 najpierw do kolejek, a potem dopiero wsiadała
 ludność, że się wyraził ^{ten} kłopotliwym
 do wagonów, które natychmiast
 byli ^{zawożone} zamknięte. Chodząc po swe
 kolejkę, planowałem o ucieczce, jednak

i rezygnowałem, ponieważ żal mi się zrobiło
 mamusi, której postanowiłem się pozżucić.
 Wreszcie oczekiwałem się na swą kolejkę
 to jest na załadowanie do wagonu, który
 natychmiast został zamkniętym. Myślałem,
 że w tym dniu opuścisz już m. Grodno,
 jednak nie, ponieważ przestałem na sta-
 cji przez 3 y doby. Po upływie tych dni
 ukazał się ból w sercach opuścili
 to rodzinne miasto i zegnęła goze tra-
 mi w oczach, jednak nie narodziła, po-
 nieważ wszyscy młodzi i starzy wie-
 rzeli w swój powrót. Nie będę
 więcej opisywał tej drogi, jaka
 przebyłem z miejsca wyjazdu do miej-
 sca przyjazdu, ponieważ wszystkim
 dobrze jest ona znana. Nadmienię, że
 podróż ta trwała do 3 ch tygodni, tak,
 że z moim miejscem pobytu przybyłem

2-go maja 1940 roku. Ze stacji do
 wyżej wymienionego kotłowni przewie-
 zli nas samochodami przesłało do 120-tu
 rodzin. Był to dzień o ile pamiętam
 święta konstytucji bolszewickiej, więc
 a więc ze względu na to święto ro-
 staliśmy zroczyscie przyjeźci, tak
 że byliśmy tym wszystkim zdziwieni,
 i nie mogliśmy się z tym wszystkim
 pogodzić, dlatego władca pasiołku
 tak gościnnie nas przyjmuje, wiedząc
 przecie w jaki sposób obchodzą się
 z nami w drodze. Dzień ten jakoś
 przeszedł, no drugi dzień po drugiej
 odpoczynku, przekonaliśmy się, że jest
 on zupełnie innym, niż ten wczorajski,
 ponieważ nikt nami się nie interesuje
 i nie mówi co mamy zrobić, a w ta-
 kich warunkach nadal nie można

Q

było przebyć, pobierać z braku miejsca
w klubie kłoboczek nie mogli ani stać ani
siedzieć. A więc postanowiliśmy wystąpić
delegacje do komendanta kotchoru z pro-
śbą o nakwaterowanie po domach. Je-
dyną prośbą została odrzuconą, a mia-
nowicie z ust komendanta padły te
słowa „nie ma nadą postreik doma,
a potom w nich żyć.” Trudno z wszy-
skim trzeba było się pogodzić, crena-
lismy z dnio na dzień tej chwili, kiedy
do rozpoczęliśmy budowę tych domów,
ale do tego nie doszło. Po upływie
kilku dni zostało przeprowadzone ze-
branie Polaków, na którym komendant
oznajmił, że chce z nas zostanie wyśto-
na na polne roboty, a reszta zostanie
w kotchorie dostanie mieszkania jak
i prace. Na drugi dzień tak się

1748

i zrobiono, jak postanowiono na ogólnym

~~zgodzonymi. W tym celu~~ ^{W tym celu} się nowo-
 życie a mianowicie kolchoznie. Do-
 brunki życia były okropne, ponieważ
 w tak małym mieście, gdzie
 mogło mieszkać 2-3 osoby, przeby-
 wało w nim 2-3 osób, tak, że po-
 mimo wszelkich starań higieniczny-
 ch nie sposób było utrzymać
 w należytym stanie tego punktu.
 To ^{całkowicie} swobodnie ~~całkowicie~~ otrzymywał
 1/2 kg chleba i 1/2 litra mleka, a poza-
 tym więcej nic, a więc z tego utrzy-
 mania przetrwać było nie możliwe,
 a więc to też każdy chciał utrzy-
 mać się przy zdrowiu, wszelkie
 swe majątki zamieniał na te
 produkty, których od dawna brak.
 Co się týczy ubrania, to o tym

K

mie było i mowy, ponieważ z praw
 kupna w „Tarkie“ wykrył tylko
 kolchoznik, my nie mieliśmy prawa.
 Najgorzej to było z opatem, ponie-
 waż akrowo nie było, węgla nie było,
 ale trzeba było chodzić po polu i zbie-
 rać ten „kixiak“, którym trzeba
 się było zająć i nie zime.
 Tak to życie monotonne płynęło
 a dzień na dzień. Praca i płaca i co-
 dzieńnie słyszane te same słowa „
 nie budziwaś nadatoc, nie budziwaś
 jeśe“, „uż bolsze Polski woam nie
 uidać“. Często z kolchoznikami
 przychodziło się do awantury, kiedy
 słyszano takie powiedzenia, ale nic
 im nie robisz, jednego uspokoisz to
 drugi rozpoczyna. Aż w końcu pewnego
 dnia, wazur uszytkich Polaków debali.

do klubu, co było dla nas wielką niespodzianką a wiadomością ogłoszenie amnestyi. Po ogłoszeniu amnestyi karano nam podpisać upewnienia, że jesteśmy obywatelami Państwa Polskiego i jesteśmy wolni mając prawo wyjazdu do jakiego bądź miasta za wyjątkiem miast stolecnych i stref wojennych. Po ogłoszeniu amnestyi w cztery dni później przyjechali enkawudziści i ogłosili nam że to jest dla państwa stałe, aby nie rezechielibyśmy się zaciągnąć do Armii Polskiej. A my na to tylko i zgodziliśmy, a więc natychmiast podpisaliśmy umowę i po upływie kilku miesięcy otrzymaliśmy udzielenia na które stawiliśmy się stawić, Poprzez którą komisię lekarską i część z tego wicheru na którym byłem przyjeżdżałem do Wierki.